

พิมพ์ครั้งที่ 2

คู่มือการวางแผน...เพาะปลูก

ผักพื้นฤดู

บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด
เรียบเรียง : อัมพา คำวงษา

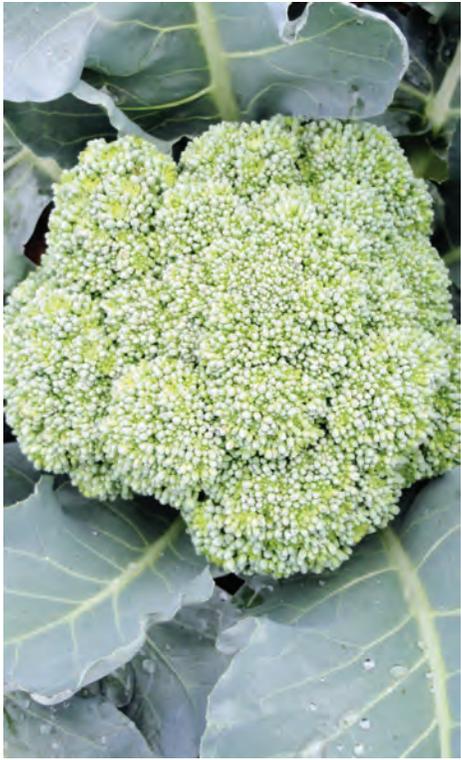
ให้รวย

8 **พบกับ** เซียนปลูกผัก..ผักฤดู **เงินล้าน**

- ฝึกเศรษฐกิจ (ยอดนิยมน) เทคนิคการปลูก...และการดูแล
- ฝึกเมืองหนาวอย่าง บรอกโคลี และ กะหล่ำปลี
กับการวางแผนปลูก...เพื่อให้ได้ราคาดี ที่ “ภาคใต้”
- การจัดการศัตรูพืชผัก...โดยวิธีผสมผสาน
ใช้ทั้งเคมี...และชีววิธีควบคู่กัน
- เคล็ดลับ...ขึ้นด้ายเงินล้าน & ฝึกกาตหอมเงินแสน
พืชกินเวลา...ของเกษตรกร...บางแพ
- ไปดู...คณะ และ มะระจีน ปลูกฟ้าแล้ง
พิน!!...กำไรหลักล้าน! ทุกปี...สุพรรณบุรี
- ฝึกซีเงินแสน...(ปลูกหน้าร้อน-หน้าฝน)
1 ไร่ ได้ 1 แสน...ต่อเดือน
- ปลูกผักพื้นฤดู “โอกาส” และ “อุปสรรค” ที่มาพร้อมกัน

พืชผักเมืองหนาวก็สามารถปลูกและให้ผลผลิตได้ดีที่ภาคใต้ของไทย (กะหล่ำปลีพันธุ์ 60 วัน, กะหล่ำดอกพันธุ์ จักรพรรดิ ย้ายปลูก มี.ย.-ก.ค. เก็บเกี่ยว ก.ค.-ส.ค. และบรอกโคลีพันธุ์เขียวหยก ย้ายปลูก มี.ย. หรือ ส.ค.-ม.ค. เก็บเกี่ยว ก.ค. หรือ ม.ค.-ก.พ.)

มะระจีนและกะน้าปลูกฟ้าแล้ง (เก็บเกี่ยวช่วง เม.ย.-พ.ค.) ได้ราคา 2-3 เท่าจากปกติ

แตงกวาเงินแสน (ปลุกหนำร้อนให้มีผลผลิตเร็ว มี.ค.-พ.ค.) และพัทลุงโพง่วงหนำร้อน-หนำฝน ได้ราคาตั้งแต่ 100 บาท/กก. ขึ้นไป

สาระเหน่ พักปราบเซียนช่วงหน้าฝน ได้ราคาแพงกว่า 2-3 เท่าจากปกติ และตัวพืชยาว ปลูกข้ามหนาว (เริ่มปลูก ต.ค.) อีกรุ่นปลูกหน้าแล้งให้เก็บเกี่ยวได้ช่วง เม.ย. มีลูนราคา 2-3 เท่าจากปกติ

A4 คู่มือการวางแผน...เพาะปลูกพืชพันธุ์ให้รวย

(บน) ดอกกุยช่ายราคาดีช่วงหน้าหนาว กว่า 2-3 เท่าจากปกติ

(ล่าง) การผลิตกุยช่ายขาว (ใช้กระถางพลาสติกหรือกระถางดินเผาครอบ) ราคาเฉลี่ยตั้งแต่ 100 บาท/กก. เป็นต้นไป

สารชีวภัณฑ์เพื่อการควบคุมศัตรูพืช (ราเขียวเมตาโรเซียม ควบคุมด้วงแรดมะพร้าว, ราขาวบิวเวอเรีย ควบคุมแมลงหวี่ขาว เพลี้ยไฟ ไรแดง เพลี้ยอ่อน และเพลี้ยไก่ไข่ส้ม, เชื้อราไตรโคเดอร์มา ควบคุมโรคเน่าดำ เมล็ดเน่า กล้าไหม้ โรคเน่าระดับดิน โคนเน่า รากเน่า โรคเหี่ยว)

(บน) การให้น้ำพืชมด้วยสปริงเทเลอร์
(ล่าง) สวนแตงกวาและถั่วพืชมยาวที่ให้น้ำแบบน้ำหยด

(บนซ้าย) มะเขือเทศที่ปลูกดีจะให้ผลดีในช่วงหน้าหนาว (บนขวา) คลุมฟางต้นกุยช่ายเพื่อช่วยรักษาความชื้น (ล่าง) การปลูกกุยช่ายโดยใช้วิธีดำกล้า

คู่มือการวางแผน...เพาะปลูกผักพื้นฤดูให้รวย

อัมพา คำวงษา

© ได้รับการอนุญาตจัดพิมพ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ.2558 ห้ามลอกเลียนส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ มิเช่นนั้นจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์และมีความผิดทางอาญา

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2556 พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ.2565

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อภิชาติ ศรีสอาด

คู่มือการวางแผน...เพาะปลูกผักพื้นฤดูให้รวย.-- พิมพ์ครั้งที่ 2 .-- กรุงเทพฯ : เพชรนาคา, 2565.
136 หน้า

1. ผัก -- การปลูก. 2. พืชเศรษฐกิจ I. อัมพา คำวงษา, ผู้แต่งร่วม. II. ชื่อเรื่อง.
635

ISBN 978-616-578-682-9

ที่ปรึกษากฎหมาย : อนันต์ แยมเกษร น.บ. น.ม. น.ศ.ม.

บรรณาธิการอำนวยการ : วิลาวรรณ ปิยะปราโมทย์

บรรณาธิการบริหาร : พินิจ จันทร์

บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด

เรียบเรียง : อัมพา คำวงษา

บรรณาธิการต้นฉบับ : อัมพา คำวงษา

กองบรรณาธิการ : ณัฐฐิษฏามนต์ ดินรรมย์ วิชิต ใจมล จันทร์วา อู๋สุวรรณ
มณี เมธี พัชรี สำโรงเย็น กฤษณ์ ฮวบหนอง

พิสูจน์อักษร : วชิรพร กุลสุวรรณ

ศิลปกรรม : เฉลิมพงษ์ กวินรจิตมงคล

จัดพิมพ์โดย :

สำนักพิมพ์ เพชรนาคา

ในเครือบริษัท เพชรประกาย จำกัด

เลขที่ 81 อาคารเพชรประกาย ถนนเสรีไทย

แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

โทรศัพท์ 0 2540 5535 # 103 โทรสาร 0 2540 5568

Homepage : <http://www.phetpraguay.com>

พิมพ์ที่ : บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด

เลขที่ 143, 145 ซอยรามคำแหง 42

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

จัดจำหน่ายโดย : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

เลขที่ 1858/87-90 ถนนเทพรัตน

แขวงบางนาใต้ เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทรศัพท์ 0 2826 8000 โทรสาร 0 2826 8356-9

Homepage : <http://www.se-ed.com>

ราคา 175 บาท

คำนำ

ผัก...ถือเป็นหนึ่งในอาหารหลัก 5 หมู่ที่มีความจำเป็นต่อร่างกายของคนเรา อุดมไปด้วยวิตามินและเกลือแร่ต่างๆ โดยส่วนใหญ่เราบริโภคผักเป็นส่วนหนึ่งในอาหารกันเกือบทุกมื้ออยู่แล้ว (ถึงแม้ว่าบางคนอาจจะปฏิเสธการบริโภคผักโดยตรง แต่ทว่าผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ซอสต่างๆ หรือแม้แต่ส่วนผสม/เครื่องเคียงในเกือบจะทุกเมนูอาหารในโลกนี้ก็มักจะมีผักอยู่ดี) ดังนั้นทุกบ้านจะมีค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าอาหารเพื่อการดำรงชีวิตซึ่งหากเมื่อแยกเป็นเฉพาะค่า “ผัก” อย่างเดียวแล้ว แน่ใจว่าอาจมาน้อยแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความชอบไม่ชอบในการรับประทานผักของแต่ละคนด้วย แต่จากการที่ระยะหลังมานี้จะสังเกตเห็นว่าผักเริ่มมีราคาแพงขึ้น ในขณะที่ผู้บริโภคเองก็ปันกันอย่างหนาหูถึงภาวะ “ราคาผัก” ที่ (ยังดู) แพงเกือบตลอดทั้งปี ไม่เฉพาะแต่ในช่วงฤดูกลางฤดูกลางหนึ่งเช่นที่เคยรู้กันมาก่อนหน้านี้ ซึ่งเกี่ยวกับที่มาของ “ผักแพง” นั้นพอเทียบเคียงได้จากปัญหาการผลิตในแต่ละฤดูกาลดังนี้

เริ่มจาก **หน้าร้อน** คือตั้งแต่เดือน มี.ค.-พ.ค. ความร้อนจากอากาศในช่วงนี้ไม่เพียงทำให้เกิดปัญหาผักใบไหม้ เจาแห้งตาย หรือยุบตาย ประกอบกับในหลายๆ พื้นที่มักจะประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ/แหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร และสภาวะอากาศที่แห้ง ร้อนอบอ้าว ทำให้แมลงศัตรูพืชต่างๆ อาทิ เพลี้ยไฟ ไรแดง ฯลฯ มีการแพร่พันธุ์และเข้ามารบกวนพืชผักที่ปลูกได้ง่าย จึงทำให้ผักหลายๆ ชนิดที่สามารถปลูกได้ในช่วงหน้าร้อนหรือน้ำแล้งมีราคาแพงกว่าช่วงอื่นๆ เช่น คื่นช่าย ผักชี ต้นหอม มะระจีน และแตงกวา เป็นต้น ส่วน **หน้าฝน** คือตั้งแต่ มิ.ย.-ต.ค. นอกจากอุปสรรคในเรื่องของ “น้ำท่วม” แล้ว ในช่วงนี้มักจะมีปัญหาเรื่องโรคโดยเฉพาะ “โรคเน่า” ต่างๆ ที่มีสาเหตุมาจากเชื้อรา ผักที่ปลูกได้ค่อนข้างยากและพบว่ามักมีราคาแพงในช่วงนี้ทุกปี เช่น ผักชี ขึ้นฉ่าย และต้นหอม เป็นต้น และสุดท้าย **หน้าหนาว** คือตั้งแต่ พ.ย.-ก.พ. โดยทั่วไปพืชจะหยุดชะงักการเจริญเติบโตในช่วงหน้าหนาว อีกทั้งปัญหาโรคแมลงก็มีรบกวนอยู่มาก เช่น โรคไวรัส โรคจากเชื้อรา และเชื้อแบคทีเรีย หนอน เพลี้ย และอื่นๆ ดังนั้นหากต้องการจะผลิตพืชและให้ได้ผลผลิตตามความต้องการ จึงอาจต้องเพิ่มในเรื่องของการจัดการเข้าช่วย ยกตัวอย่างเช่น การผลิตดอกกุยช่าย ที่เน้นให้ปุ๋ยสูตรตัวหลัง (K) สูงเพราะไม่ต้องการใบ แต่ต้องการ “ดอก” แทน หรือ การปลูกผักบุ้งจีน ที่มีการใช้ฮอร์โมน (หรือยัยืด) ช่วยยืดต้นให้พุ่งหรือสูงขึ้น เพื่อการจำหน่ายผลผลิตในช่วงหน้าหนาวที่ได้ราคาแพง เป็นต้น นอกจากนี้ ผลกระทบจากวิกฤติ “โลกร้อน” หรือการที่สภาพภูมิอากาศมีความเปลี่ยนแปลง แปรปรวนไปอย่างมากในปัจจุบัน จึงทำให้เป็นโอกาสสำหรับ “การผลิตพืชนอกฤดูกาล” เพราะไม่เพียงสามารถไขแก้ปัญหาดังกล่าวได้ในระดับที่พอใจแล้วเท่านั้น ขณะเดียวกันยังสามารถสร้างมูลค่าในเรื่อง “ราคาผลผลิต” ได้อย่างน่าสนใจอีกด้วย

หนังสือคู่มือการวางแผน...เพาะปลูกผักพื้นฤดูให้รวย ที่จัดทำขึ้นนี้ ได้รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพืชผัก เทคโนโลยีในการจัดการ ตลอดจนแนวคิดและการวางแผนปลูกผักเพื่อให้สามารถจำหน่ายได้ราคาดี จากทั้งนักวิชาการที่เกี่ยวข้องและเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จในการเพาะปลูกพืชผักต่างๆ ซึ่งทางผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นแนวทางให้สำหรับผู้สนใจได้เกิด “ไอเดีย” ในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเองต่อไป เพื่อความกินดีอยู่ดีไม่มากก็น้อย

อัมพา คำวงษา
ผู้เรียบเรียง

สารบัญ

หลักการผลิตพืชผักโดยทั่วไป.....	4
ผักเศรษฐกิจ (ยอดนิยม)	
คะน้า.....	5
กะหล่ำปลี.....	9
ผักกาดขาว.....	13
กะหล่ำดอก.....	16
บรอกโคลี.....	20
ผักบุ้งจีน.....	22
ผักกาดหอม.....	24
ผักชี.....	28
ต้นหอม (หอมแบ่ง).....	29
แตงกวา/แตงร้าน.....	31
ถั่วฝักยาว.....	35
ผักกาดหัว (หัวไชเท้า).....	39
ขึ้นฉ่าย.....	42
กุยช่าย.....	46
มะระจีน.....	51
ผักชีฝรั่ง.....	54
สาระแหน่.....	56
การจัดการน้ำเพื่อการเพาะปลูกพืช (แบบประหยัดน้ำ).....	57
การให้น้ำแบบประหยัดเหนือผิวดิน.....	57
การให้น้ำแบบน้ำหยด (Drip or Trickle Irrigation).....	58
การให้น้ำแบบสปริงเกอร์ (Sprinkler Irrigation).....	61
การให้น้ำแบบประหยัดใต้ผิวดิน.....	64
ธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับพืชผัก และหลักในการสังเกตการขาดธาตุอาหารของพืช.....	65
การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน.....	69

บทสัมภาษณ์

- ปลูกผักนอกฤดู “โอกาส” และ “อุปสรรค” ที่มาพร้อมกัน.....	80
- พืชผักเมืองหนาวอย่าง กะหล่ำปลี และบรอกโคลี ก็สามารถปลูกและให้ผลผลิตได้ดีที่ “ภาคใต้”.....	85
- เกษตรกรสุพรรณบุรีปลูก “คะน้า” ช่วงแล้ง-ช่วงฝน พันเงินล้านทุกปี ราคาพุ่ง 30-40 บาท/กก.....	91
- ปลูกมะระช่วงแล้ง แค่ 10 ไร่ก็พิน “เงินล้าน” ได้!.....	95
- สวนแตงกวาหน้าแล้ง พืชสร้างเงินแสนให้ครอบครัวศิริอ่อน.....	99
- “สาระแหน่” ผักปราบเซียนช่วงหน้าฝน พันราคาสูงลิ่ว 70-80 บาท/กก! อีกพืชเศรษฐกิจ ของคนคลองจินดา จ.นครปฐม.....	104
- “ผักชีเงินแสน” ปลูก 1 ไร่ ได้ 1 แสน (หรือมากกว่า) ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน “ถั่วเขียว ไชยจังหวัด”.....	108
- “กุยช่าย” ผักที่ขายได้ทั้ง ต้น-ใบ-ดอก และเมล็ด แต่ “ดอก” จะมีราคาแพงในหน้าหนาว พืชสร้างเงินของเกษตรกรหนุ่มหัวก้าวหน้า “บัญชา หนูเล็ก”.....	112
- “ถั่วฝักยาว” และแตงกวาแซมในร่องเดียวกัน เทคนิคสร้างรายได้ 2 เด้ง! ของเกษตรกรทุ่งหลวง จ.ราชบุรี.....	119
- “ผักบุ้งจีน” พืชเศรษฐกิจทำเงินไว แถมมีลุ้นราคาดีในช่วงหน้าหนาว ของ “สุรเทพ ผิวที”.....	124
บรรณานุกรม.....	128

หลักการผลิตพืชผักโดยทั่วไป

(การปลูกผักให้เหมาะกับฤดูกาล)

จึง หน่อไม้ฝรั่ง ชำ ฆมัน

โดยทั่วไปควรปลูกผักให้เหมาะสมกับฤดูกาล เพราะจะทำให้ดูแลรักษาง่าย ได้ผักที่มีคุณภาพ ผลผลิตดี มีโรคและแมลงรบกวนน้อย ฤดูกาลที่เหมาะสมในการปลูกพืชผักแต่ละชนิดมีดังนี้

พฤศจิกายน-มกราคม

หอมแบ่ง กุยช่าย ขึ้นฉ่าย กะหล่ำ

ผักแต่ละชนิดมีความแตกต่างกันในเรื่องอายุการเก็บเกี่ยว และฤดูกาลเพาะปลูก การวางแผนปลูกผักที่เหมาะสมจะทำให้มีผลผลิตผักออกสม่ำเสมอและใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ได้เต็มที่ ผักจำแนกตามอายุการเก็บเกี่ยวดังนี้

1. ผักอายุสั้น (น้อยกว่า 2 เดือน) ได้แก่ ผักชี ผักกาดหอม ผักกาดเขียวกวาดดั่ง คะน้า ผักบั้งจีน ผักกาดหัว ผักกาดขาว แดงกวา ข้าวโพดฝักอ่อน ปวยเล้ง ผักโขม

2. ผักอายุปานกลาง (2-5 เดือน) ได้แก่ กะหล่ำปลี ผักกาดขาวปลี บรอกโคลี กะหล่ำดอก ถั่วฝักยาว ถั่วแขก หอมหัวใหญ่ มะเขือเทศ พริกแดงโม มะระ บวบ พักทอง ข้าวโพดหวาน มันฝรั่ง มันเทศ

3. ผักยืนต้น (มากกว่า 1 ปี) ได้แก่ กุยช่าย ผักหวาน มะเขือ ชะอม สะตอ ชะพลู โหระพา กะเพรา ถั่วพู ตะไคร้ แมงลัก กระชาย

ปลี ผักกาดขาวปลีห่อ กะหล่ำปม กะหล่ำดอก มะเขือเทศ ถั่วกระถินปุ่น หอมแดง หอมหัวใหญ่ กระเทียม

กุมภาพันธ์-เมษายน ผักชี ผักบั้งจีน ผักกาดหัว ถั่วฝักยาว แดงกวา แดงไทย มะระ ผักกาดเขียวปลี คะน้า ผักกาดเขียวกวาดดั่ง ผักกาดขาว

พฤษภาคม-กรกฎาคม คะน้า กุยช่าย บวบเหลี่ยม กวางดั่งได้หวัน ข้าวโพดหวาน หอมแดง

สิงหาคม-ตุลาคม ผักชีลาว ผักโขม กุยช่าย ผักกาดขาว ผักกาดเขียวกวาดดั่ง หอมแบ่ง มันแกว มันเทศ ผักกาดหอม คะน้า ผักบั้งจีน พริกชี้ฟ้า พริกชี้หนู มะเขือเปราะ มะเขือยาว